

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Волонтерська діяльність»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Кількість кредитів - *4*

Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Палилюлько Оксана Михайлівна, кандидат історичних наук, e-mail: palelulko1980@ukr.net

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу є підготовка волонтерських лідерів, здатних очолювати волонтерський рух в Україні та формування практичних навичок організовувати волонтерські об'єднання, групи, команди. «Волонтерська діяльність» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Соціальна робота” та Стандарту вищої освіти України (далі– Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 23 “Соціальна робота”, спеціальності 231 “Соціальна робота”

2. Метою дисципліни є оволодіння основними знаннями та вміннями, необхідними розуміння змісту. Та значення волонтерської діяльності в соціальній сфері (зокрема, надання соціальних послуг), а також для організації волонтерських груп за умов майбутньої професійної діяльності та розвитку у молоді соціальної активності, навичок усвідомленого та активного вибудовування власного життя.

Зокрема:

- сформулювати системне уявлення про волонтерську роботу, ознайомитись з понятійним апаратом, зрозуміти взаємозв'язок з іншими дисциплінами та сферами професійної діяльності та суспільного життя;
- засвоїти методи залучення людей до волонтерської діяльності та способи їх заохочення;
- ознайомитися з особливостями волонтерської роботи зі спеціальними групами клієнтів;

3. Завдання курсу є: ознайомити студентів з різними аспектами вивчення вивчення ОК передбачає опанування теоретичних знань щодо генезису, тенденцій та особливостей здійснення волонтерської діяльності, нормативно-правової бази волонтерської діяльності, співвідношення волонтерства та соціальної роботи й особливостей волонтерської діяльності з окремими специфічними групами отримувачів соціальних послуг, а також особливостей організації, здійснення, управління волонтерською діяльністю та волонтерськими групами.

1. **Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у**

процесі вивчення навчальної дисципліни:

Тема 1. Соціальний працівник і волонтерський рух

Тема 2. Становлення й розвиток волонтерської діяльності в Україні та за кордоном

Тема 3. Стратегія управління діяльності волонтерських груп: інноваційні підходи

Тема 4. Волонтери в соціально-педагогічних акціях

Тема 5. Організація підготовки волонтерів до роботи

Тема 6. Особливості діяльності волонтерських організацій у провідних країнах світу

Тема 7. Управління діяльністю волонтерів та міжнародний волонтерський рух

Тема 8. Техніки вербальної та невербальної комунікації у волонтерській діяльності.

Тема 9. Волонтерство: особистість, сім'я, суспільство.

2. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати і вміти:**знати:**

- історію формування волонтерського руху;
- систему основних термінів та понять в процесі зарадження та розвитку волонтерського руху ;
- зрозуміти роль та функції волонтерів у сфері соціальної роботи, окреслити коло їхньої діяльності в організаціях різного типу;

уміти:

- адекватно застосовувати основні терміни та поняття у публічних дискусіях;
- опанувати теоретичні знання та практичні навички щодо створення волонтерських програм;
- набути знань та навичок управління діяльністю волонтерів та волонтерських груп.

3. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		

35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

4. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

5. ЛІТЕРАТУРА

Основна література :

- 1.Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 176 с.
- 2.Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: навч.-метод. посібник. Київ : Либідь, 2003. 344 с.
- 3.Волонтерство: poradnik для організатора волонтерського руху / Укл.: Лях Т.П., авт. кол. О.В.Безпалько, Н.В.Заверико, І.Д.Зверєва, Н.В.Зимівець. Київ : Волонтер, 2001. 176 с.
- 4.Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Р.Х.Вайнола, А.Й.Капська, Н.М.Комарова. Київ : Академпрес, 1999. 112 с.
- 5.Грига І., Брижовата О., Дума Л., Лисенко О. Досвід волонтерської роботи та напрями її вдосконалення // Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під ред. В.Полтавця. Київ : КМ Academia, 2000. С. 145-173.
- 6.Збірка казок та оповідань до "Програми занять з профілактики ВІЛ/СНІДу та ризикової поведінки серед вихованців притулків для неповнолітніх у регіонах України" / за заг. ред. Т.В.Журавель; Авт.-упор.: О.А.Виноградова, Т.В.Журавель, О.М.Лозован. Київ : Калита, 2005. 96 с.
- 7.Капська А.Й. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах. Київ : Дер центр соц. служб, 2001. 140 с.
- 8.Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебик С.Р. Соціальна педагогіка: Навч. посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 392 с.

- 9.Маккарлі С., Лінч Р. Управління діяльністю волонтерів: Як залучити громадськість до вирішення проблем суспільства: Пер. з англ. Київ : Гурт, 1998. 160 с.
- 10.Організація волонтерського руху у вищих навчальних закладах: Діагностичний інструментарій: Методичні розробки / Т.О.Рудякевич. Житомир: ЖДУ, 2004 20 с.
- 11.Підготовка волонтерів до роботи з дітьми обмежених функціональних можливостей: Методичні рекомендації до проведення тренінгових занять / О.В.Безпалько, С.В.Едель Київ : Видавництво Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, 2001. 32 с.

Допоміжна література :

- 1.Беляева Л. А. Категории „социальная работа” и „социально-педагогическая деятельность” в их взаимосвязи / Понятийный аппарат педагогики и образования : сб. науч. тр. Екатеринбург : Изд-во „СВ-6”, 1998. Вып. 3. С. 185–196.
- 2.Благодійність в Україні у ХІХ – на початку ХХ ст.: ретроспективний аналіз : матеріали міжнар. конф. „На шляху до довіри у суспільстві: благодійність в українській громаді”, (Київ, 20–22 черв. 2005 р.) / за ред. О. М. Донік. Київ : USAID, 2005. 123 с.
- 3.Бондаренко З. П. Організація волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Бондаренко Зоя Петрівна. Київ 2008. 247 с.
- 4.Бондаренко, З. П. Зміст та технології підготовки студентів до волонтерської роботи / З. П. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2009. № 2. С. 37 – 50.
- 5.Бондаренко, З. П. Модель організації волонтерської роботи в умовах вищого навчального закладу / З.П. Бондаренко // Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2007. № 4. С. 50–59.
- 6.Бондаренко, З. П. Опорний конспект лекцій до спецкурсу „Соціально-педагогічні основи волонтерської роботи” / Бондаренко З. П. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2010. 64 с.
- 7.Бочарова В. Г. Социально-педагогическая деятельность как научная категория : науч. доклад / Валентина Георгиевна Бочарова. Москва : Изд-во ИПСР РАО, 2002. 31 с.
- 8.Бэрон Р. Социальная психология группы: процессы, решения, действия. ; пер. с англ. Ю. Ахметовой, Д. Цирюлевой. СПб. : Питер, 2003. 273 с.
- 9.Волонтери в соціальній роботі / упоряд.: О. Главник, Н. Романова, Т. Дружченко. Київ : Главник, 2006. 128 с. (серія „Б-чка соціального працівника”).
- 10.Волонтери: сила добра / під ред. : Т. П. Булата, М. В. Нестребчука, В. Д. Ритенко. Київ : Кур’єр ЮНЕСКО, 2001. Вип. 7–8. 163 с. 19.

- 11.Волонтерское движение: опыт, проблемы, перспективы : рабоч. материалы семинара, (Киев, 24-30 сент. 2000 г.) / сост.: Л. Морозова, Н. Гуд. Київ : Християнський дитячий фонд, 2000. 45 с.
- 12.Волонтерство как фактор формирования гуманистической направленности личности студента в современном обществе : сб. материалов между- нар. кругл. ст., (Москва, 18 янв. 2006 г.) / под общ. ред. В. А. Ситарова, Л. Е. Сикорской, И. И. Круг. Москва : Изд-во Моск. гуман. ун-та, 2006. 186 с.
6. 13.Волонтерство як ресурс соціальної роботи у громаді : зб. ст. міжнар. на- ук. конф. для студ. та аспір. „Обличчя соціальної держави” в рамках проекту „Покращення якості соціальних послуг дітям та сім’ям у громаді”, (Київ, 22– 23 берез. 2006 р.) / упор. Т. Л. Лях ; передм. Т. П. Басюк Київ : Християнський дитячий фонд, 2006. 96 с.
- 14.Волонтерська служба недержавної організації соціальної сфери : зб. ма- теріалів / О. Стецьков, Н. Майорова, В. Шелковнікова та ін. ; під ред. Р. Кравченко ; Благодійне товариство допомоги інвалідам та особам з інтелектуальною недостатністю „Джерела” Київ : Сфера, 2000. 92 с.
- 15.Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку /Вайнола Р. Х., Капська А. Й., Комарова Н. М. та ін. Київ : Академпрес, 1999. 112 с.
- 16.Все вирішує ... співпраця : посіб. для громадських організацій / пер. з англ. О. Олександрової, Г. Грінкевич ; Ресурсний центр розвитку громадських організацій “Гурт”. Київ : Академія, 2000. 167 с.
- 17.Голованова Т. П. Волонтерство в соціальній роботі як феномен цивілізованого суспільства / Т. П. Голованова, Ю. А. Гапон. Запоріжжя: ЗДУ, 1996. 225 с.
- 18.Грига І. Чинники виникнення психологічних проблем у волонтерів та шляхи оптимізації їхньої роботи / Наукові записки : зб. наук. пр. / Нац. ун-т „Києво-Могилянська академія”. Київ : Нац. ун-т „Києво-Могилянська академія”, 1999. Вип. 7. Політологія, соціологія. С. 67–79.
- 19.Громадські об'єднання в Україні : навч. посіб.; за ред. В. М. Бесчастного. Київ : Знання, 2007. 415 с.
- 20.Державна підтримка діяльності молодіжних та дитячих громадських організацій у м. Києві : посіб. для лідерів неурядових об'єднань / Кулик О., Шевцова Ю., Логінова Т., Ілясевич О. Київ : Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київської міської ради : Молодіжна громадська організація „Клуб „Компас”, 2003. 65 с.
- 21.Діяльність центрів соціальних служб для молоді України: сучасний стан і перспективи розвитку : монографія / С. В. Толстоухова, В. В. Багай, О. В. Вакуленко та ін. Київ : Академпрес, 1999. 112 с. 35. Добровольцы: как их найти, как их удержать ... : учеб. пособ. 2-е изд. Москва : Педагогическое объединение „Радуга”, 1994. 49 с.